Nagyvárad, 1908. XIV. évfolyam 98. szám. Vasárnap, április 26.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 25.

A határról.

Egekbe nyuló, hatalmas fák koronázták azokat a hegyeket, melyek a magyar Kánaánt elválasztják, oltalmazzák kelet felől.

Daliás időket láttak ezek a rengetegek, mikor ezer esztendeje Árpád fejedelem ide vezette népét. Honszerző hadak, szabadságszerető férfiak, deli szüzek, derék magyar anyák jöttek át az árnyas fák között, melyek lehajtották lombjaikat s ugy suttogtak üdvözletet az ujon jött népnek. Ez a nép lesz annak a határnak erős oltalmazója, az az erdős bérc lesz e nép hazájának le nem rontható védbástyája.

Jöttek aztán nehéz idők, fergetegek. Viharkorbácsolta hullámok tajtékozva zúgtak az éjszakkeleti határ felé. A tulnan lakó barbárok nem egyszer alászállottak a Duna-Tisza mellékén elterülő kalászos síkságra, hogy elvegyék e népnek vérrel szerzett hazáját. Mohi-pusztán, Világos vára alatt kétszer is sirba temették a nemzetet. Hiába! A határhegyeken őrt álló erdők büszkén állva, hirdették a reményt, a feltámadást — és feltámadt a megöltnek hitt nemzet.

Uj népáradat törekszik keresztül ismét a határhegységen.

Nem harcosok, nem fegyveresek. Nincs kezükben villogó acél, csak egy rossz meggyfabot. Mellükön sincs páncél, csak hátukon egy batyu. Idegen a nyelvük, idegen az erkölcsük, idegen az érzelemviláguk. A merre járnak, leomlanak a büszke erdőségek. Évszázadok viharait, tatárjárást, muszkadulást kiállották, de ezt az uj vihart nem állják ki többé. A büszke tölgyekből — hajódeszka készül s a határon őrt állott fák megindulnak az ország másik szélén s rajtuk ezrével hagyja el a hazát annak ősi magyar lakossága.

A hány ezer bevándorló érkezik északról, annyi tizezer kivándorló száll hajóra délen. Befogadjuk az idegeneket és egyszerre szüknek bizonyul ez a haza saját véreink számára.

Megdöbbentők azok az adatok, amelyeket a budapesti rendőrség statisztikája váratlanul vet az ország szeme elé. Rövid négy év alatt tizezer galiciai és oroszországi idegen huzódott be csak Budapestre. Mennyi maradozhatott el a tizezer mellől utközben, hány ezer és tizezer özönlött széjjel az országban és hány százezer becsületes magyar nem találva emiatt honát e hazában, bizta sorsát az óceán és egy uj világ hullámaira; azt már a statisztika sem tudja számokkal utólérni.

Ugy vagyunk ezzel a népcserével, mint a léket kapott buvárhajó: egyik oldalon tolul be a gyilkos tengerviz s a másik oldalon ugyanannyi éltető levegő szorul ki.

Az a kérdés, élni akarunk-e vagy megfulladni?

Ha élni akarunk, el kell tömnünk azt a rést, melyen a méreg árad ebbe hazába. Ha magyarokként akarunk élni, nem szabad engednünk, hogy jött ment idegenek, más országok kivetett söpredéke kiszoritsa innen az államalkotó, államfenntartó magyarságot.

Élni akarunk, magyarok akarunk maradni, tehát a keresztény erkölcsök zászlaja alatt tömör egységben akarjuk látni a magyarságot minden idegen inváziával szemben. Ez ma minden becsületes magyar ember programmja. Ezt tudva, igazán nem tudjuk hova elhelyezni azokat s törekvéseket, melyek szövetségeket akarnak létrehozni — a magyarság erősitése ellen! Tudatlanság a

„TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Lyukas cipőben.

Irta: **Zsoldos László.**

Milka, a Kertész irodatiszték Milkája, szapora taktusban tipegett befelé a havas Rákóczi-uton. Járása nemcsak azért vala tipegő, mert a hó fagyos, a kövezet pedig ennélfogva sikos, hanem abból az okból is, mivel a ballában cipője talpából már-már kikandikált a harisnya, s ha rendesen lépeget, minden lépésnél föl kellett volna emelni a sarkát és a mögötte járók akkor minden esetre észre veszik a rongyos talpat. Ezt most nagyon szégyelte volna, minthogy egy ismerős asszony, meg a leánya jött a háta mögött, akiknek imént a Herzenfels kalaposüzlete előtt került elejbök, anélkül, hogy rájuk nézett volna, mert nem akarta, hogy ösmerjék.

Vékony, fekete nyári alj feszült Milkán s a delén bluz fölött (ami különben szerencsére nem látszott) könnyü fekete tavaszi kabát boa nélkül, hogy csak ugy süvitett keresztül rajta a januári szél. Ezért nem vágyott rá a leány, hogy a két nő megismerje s azért rejtegette előlük oly féltve a lyukas cipője talpát, hogy ha netalán mégis ráismernének, legalább ne sughassanak össze maguk között:

— Ni, rongyos a talpa! Hát hová teszi a keresetét ez a leány?

Tudniillik, hogy Milka havonként 90 koronát keresett egy gyárban a külső Váci-uton, ahol reggel nyolctól déli tizenkettőig és délután harmadfél órától este hatig kopogtatta az irógépet és ahová csupán a Kossuth Lajos-utca sarkától utazott villamoson, mert onnét olcsóbb volt az ut, mintha hazulról a Nefelejts-utcából váltotta volna meg a bérletet.

Az utcán, ahogy az üzletek sorfala mentén az emberek álig begombolkozva, vagy bundájukba, prémkabátjukba, óriási boájukba burkolódva, zsebrevágott, vagy muffbadugott kézzel, kipirult képpel, a hidegtől nedves tekintettel és vörösre csipett orral elsiettek mellette, majdnem mindenki — férfi, asszonyság vegyest — utána fordult. Mintha minden arcba, amely szembe találkozott vele, drótkampót szurt volna bele Milka, hogy megforduljon kényszeritse: azonképp nézett vissza utána, mindenki, aki elment mellette. Mert a boátlan, vékony fekete kabát pompásan állott Milkán, s derékban csodálatosan összeszükült. Egyszerü, fekete kalapja alól pedig gyönyörü tiszta kék szempárt csiklandoztak körül a feketébe játszó sötét gesztenyeszinü hajtincsek, mig kerekded arcán valósággal bazsarózsákat csókolt ki a fagyos szél. A két bazsarózsa közt pedig a fázástól önkéntelenül rezgő szabályos, szép meggypiros ajk fölött, mint valami kis haragos piros gnom, berzenkedve nézett előre egy gyöngéd cimpáju, finom fitos orr. Szegénységbe, ugyszólván rongyokba öltözködve igy történtett tipegő járásban előre szegény kis Kertész Milka, mint az ifjuság, szépség és üdeség triumphatrixe, hogy szerény keresetével hozzá pótoljon valamit a nagy család háztartásának költségeihez. A szegénység kálváriája s a harmatos liliomnak diadalutja volt neki a Rákóczi ut.

Elhaladt a Rókus mellett, maga mögött hagyta az onnan következő szőnyeges és cipőüzleteket, nem nézett, csak olykor sanditott bizonyos tompa sóhajtással a női divatáruházak kirakataiban feszelgő modell ruhákra, amelyek oly kecsesen omlottak végig, hol rájuktapadva hol bő ráncokban hullva alá a viasz bábokra s ment gyorsan előre a Kossuth Lajos-utca felé.

Egyszerre csak, mint a megriasztot madár, ijedten kapta előre a fejét. Férfihang suttogott a fülébe:

Megengedi nagysád, hogy hazakisérjem?

Milkának hevesen dobogott a szive. A világ minden kincséért oda nem mert volna nézni, ahonnan a hangot hallotta, pedig tudta, mert érezte a férfi közvetlenül a nyomában van jobbfelől. Hogy menekuljön előle, meggyorsitotta járását s abbahagyván a tipegést, most már szinte futólépésben történtett előre a járókelők között. De akárhogy iparkodott, érezte, hogy üldözője folyton a sarkában van.

— Kisasszony, nagysád — lihegte mögötte szemtelen suttogással a férfi.

A járókelők, akiknek természetesen feltünt

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

sugalmazó vagy rosszindulat? Vagy a kettőből fakadó gyülöleles, fanatikus rövidlátás?

Oda tekintsünk az északkeleti határról fenyegető veszedelem felé! Leomlanak az erdők, szálfáikon nyerészkedik az idegen s idegenbe menekül a magyar — arra a határra már az erdőknél is erősebb határőrként oda kell állania az államhatalomnak, idebent pedig védekeznünk kell mindannyiunknak. A méreg hat, ha utját nem szegjük, koldusok leszünk és megfulladunk. *

Tiszti fizetés és önálló bank.

A fővárosi tegnapi lapok egybehangzóan konstatálják, hogy Wekerle Sándor bécsi tartózkodásával a politikai helyzet valamelyes járult, amennyiben sikerült találni olyan módozatokat, melyek a válság elkerülését lehetővé teszik. Ugylátszik, hogy *Wekerle*, *Aerenthal* és *Schönaich* Bécsben valamelyes kompromisszumban állapodtak meg. Erre vall legalább ugy Wekerle tegnapi szükszavu kijelentése, mely szerint a kérdés *okvetlenül* rendeztetni fog valamint a bécsi sajtó vezető organumainak enyhébb hangja a magyar kormánynyal szemben. Az uj formulát Wekerle miniszterelnök a jövő hét elején tartandó minisztertanácson fogja meg ismertetni minisztertársaival és ha ezek — ami előrelátható — ahhoz hozzájárulnak, ugy a Bécsben f. hő 30 án tartandó közös minisztertanács már sima lefolyásu lesz, mert ott Wekerle egyszerüen be fogja jelenteni, hogy a magyar kormány hozzájárult a megállapitott kompromisszumhoz.

A kompromisszum abban állana, hogy a katonatiszti fizetések emelése egy *külön törvénynyel megszavaztatnék a magyar országgyülésen* és ezután beállittatnék a közös költségvetésbe. Azonban a függetlenségi párt egy részét ez a megoldás sem elégiti ki. A Hollófrakció minden erejével odatörekszik, hogy a szunnyadó katonai követeléseket felvesse. Kitünik ez a törekvés a »*Magyarország*« tegnapi esti cikkéből is, mely a politikai helyzetet, a többi összes lapokkal ellentétben, veszélyesnek és válságosnak mondja. Hasonló törekvést árul el *Ugron* Gábor az ő husvéti beszámolójában is.

*

Tegnap a *függetlenségi párt hivatalos lapja* váratlanul *junktimot* állit föl az *önálló bank* és a *tiszti fizetések* fölemelése között.

— Ha *teljes biztositekot* kapunk arra, — irja — hogy 1911-ben az önálló nemzeti bankot akadály nélkül felállithatjuk s ennek előkészületeit már most szabadon megtehetjük, *akkor lehet tárgyalni a tiszti fizetesek emeléséről* E nélkül képtelenség. Igy *kapcsolódik össze* a tiszti fizetésemelés és a létszámemelés ügye a jegybank ügyével. Ha a jegybankot biztositják, megegyezhetünk; *anélkül egy fillért sem áldozhatunk.* Mert mi csak akkor mehetünk tovább ezen a nehéz és áldozatokkal terhes uton, ha biztosak lehetünk a felől, hogy ez valóban a függetlenség utja.

Politikai körökben ez a legujabb junktim nagy feltünést keltett.

Andrássy a soproni német előadói nyelvről. A soproni határozat, mely a közügyeknek német nyelvü előadását kimondta s belügyminiszterileg jóváleit hagyva nagy megütközéssel találkozott egyes pártokban. Andrássy most ezekre kijelentette, hogy ezt az aggodalmat egyes pártokban az okozta, hogy a jelenlegi esetet precedensnek fogják tartani. Ez nem állhat meg, mert a soproni közgyülési szabályrendelet világosan kimondja, hogy német nyelven is ismertetni kell a tárgyat, ha azt valamelyik bizottsági tag kivánja. Ez pedig Sopronban állandó szokás. Kijelenti, hogy ha hasonló körülmények között más törvényhatóság is fordul hasonló határozattal hozzá, azzal szemben sem fog analóg határozatot hozni.

Nem bővitik ki a vasutállomást.

A kórház-utcai hid ügye.

Rimler Károly polgármester közbenjárására, — mint irtuk — a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a kórház-utcai vasuti hid kibővitésének a kérdésében a magyar államvasutak ujból tárgyaljanak Nagyvárad városával.

Tegnap délelőtt meg is tartották a miniszter által elrendelt tárgyalást, amelyen Jármay Béla kolozsvári üzletvezető, a keresk. minisztérium két főmérnöke, továbbá a város részéről Rimler Károly polgármester, dr Thury László v. főügyész, Gerő Armin főkapitány, Kőszeghy József v. főmérnök, dr. Molnár Imre, a hegyközség elnöke vettek résst.

Jármay Béla vezette a tárgyalást. Előadta, hogy a kórház-utcai hid kibővitése, 38.000 koronába kerülne s mivel ezen a munkálat keresztülvitele nem érdeke az államvasutnak, a város járuljon hozzá legalább is a költségek felével, a másik felét méltányosságból viseli a vasut.

Rimler Károly polgármester rámutatott a város anyagi helyzetére, s arra a kétségtelen tényre, hogy a vasut üzleti érdeke a hid kibővitése s különben sem lehet a vasut akadálya a város forgalmának és fejlődésének. Nagyvárad város jelenlegi szükös anyagi viszonyai mellett már az is nagy áldozat, ha 5000 koronával járul a költségekhez. Ennél nagyobb összeget nem áldozhat e célra.

Jármay Béla hosszasabban fejtegette, hogy csupán a város érdeke kivánja a hid kibővitését.

Gerő Armin vázolta a mostani állapotokat, amelyek életbiztonsági szempontból is tarthatatlanok.

---

a hajsza, érdeklődve pillantgattak a pihegve tovább osonó leányra, akinek most már nemcsak a hidegtől, hanem a haragtól, meg a szégyentől is olyan volt az arca, mint a pipacs. Mert szégyelte magát, hogy ugy kell végigmennie az utcán, mintha közprédája volna a férfiak kiváncsiságának és sirni szeretett volna felháborodásában a vesszőfutás miatt, amelyet a perzselő, sértő tekintetek sorfala közt kellett végigszenvednie.

— Istenem — gondolta — miért nincs férjem vagy vőlegényem, ki megvédelmezne, vagy miért nem vagyok gazdag és miért nem járhatok elegáns ruhában, hogy az emberek ne mernének ilyen arcátlanul bánni velem.

Hirtelen föllélegzett. Nem azért, mintha nem érezte volna többé maga mögött a férfit, akinek még az arcét se n látta, de azért kocogó lépteiről tudta, hogy folyton követi, hanem amiatt, mert végre szerencsésen elérkezett a Kossuth Lajos-utca sarkára és a villamos vasuti megállóhelyhez, ahová igyekezett, épp akkor kanyarodott oda egy ormotlan ujpesti kocsi, az ő kocsija, a megmentő.

Egy pillanat és Kertész Milka fönn volt a kocsiban. A férfi utána. A leány lángvörös arccal, mialatt szemében a méltatlankodás s egyszersmind a megkönnyebbülés könnycseppje rezgett. Felrántotta a kocsi ajtaját és hogy az aszfaltbetyárral szemben, aki most ugrott fel a perronra, időt nyerjen, gyorsan és dühösen bevágta maga mögött az ajtót. Most látta, de csak egy szempillantásra, az arcát is a kisérőjének. Cilinderes, csinos elegáns fiatal férfi volt. A leány hirtelen elfordult az ajtótól, s mivel éppen a bejárattal szemben volt üres hely, hát leült, szemében még mindig a reszketve csillámló könnycseppel.

— Szervusz Milka! — nyujtotta feléje a kezét a szemben lévő ülésről, amelyik háttal volt az ajtónak, Taubermann Janka, akivel csak most vették észre egymást. A két leány gyerekkorbeli játszópajtás volt, de az utóbbi időben már csak elvétve találkoztak, mert Milkának a kenyere után kellett járnia, a Taubermann leány szülei, pedig gazdag emberek lévén, a zsurokon, szinházban és bálakban hiába kereste volna a vékony ruháju, irógépes kisasszonyt.

— Szervusz Janka!

És a felindulástól remegő hangon kezdte beszélni:

Képzeld, ahogy jövök a Rákóczi-uton . . .

Ebben a pillanatban — mert hiszen az egész alig tartott tovább egy pillanatnál, — a künn levő cilinderes férfi is fölrántotta az ajtót és merően Milkára mosolyogva megáll előtte, hogy letelepedjék a vele szemközt levő másik ülésre, amely Taubermann Janka mellett még üresen állott.

— Ez már mégis csak . . . — tudniillik, hogy ez már mégis csak sok! — akarta mondani Milka, de nem fejezhette be a mondatot, mert barátnője, aki most hirtelen jobbtelé fordult, váratlanul fölkiáltott:

— Nini, maga az, Ákos?

Milka ámultan nézett a barátnőjére, ez pedig, a szerelmesek első, vagyis inkább előidőszakát élő leányok boldog gyanutlanságával kezét nyujtotta az ujonnan érkezettnek és a Kertész leány felé mosolyogva, rámutatott a cilinderesre:

— Branyicskai Akos, a vőlegényem!

Milka pedig, a szegény rongyostalpu, nyáriruhás Milka, amikor a mátkapár a következő megállónál leszállt a vonatról, szivében valami jóleső titkos elégtétel érzetével, ábrándosan tekintett ki a zuzmarás ablakon, ott, ahol körmével kis körben lekaparta a jégvirágot:

— Mégis csak jobb az irógép mellett élni, mint ilyen vőlegénynek az oldalán . . .

———

ENERGIN

EGY EGÉSZ DOBOZÁRA 2.50 KORONA.

Kapható a gyógyszertárakban, de biztosan az

ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT,

mely 6 dobozt bérmentesen szállit.

Leghathatósabb és legizletesebb hizlaló és vértisztitó szer.

Számos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitünő eredménynyel kipróbálva!

GYERMEKEKNÉL: Sietteti a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztositja a csontok és izmok ép fejlődését — javitja és rendezi az emésztést.

FELNÖTTEKNÉL: Utólérhetetlen vérképző, gyengélkedőknél erősitő és mirigyoszlató szer, — melbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegiti a gyógyulást.

lanok, annyira, hogy a hid alatt a kocsi közlekedés rendőri intézkedést tenne szükségessé.

Rimler Károly polgármester nyolc napi haladékot kért a város végleges nyilatkozatának megtételéig. A miniszteri kiküldöttek eljárásuk eredményéről jelentést tesznek a miniszternek.

Rimler Károly polgármester felkérte a városi villamos vasuttársaságot, hogy nyilatkozzék, mennyivel hajlandó hozzájárulni a hídkibővitési költségeihez, az esetben, ha majd ezen utcára kiépiti a villamos vasutat. Ha ugyanis a hidat most nem bővitik ki, évtizedekre el lesz vágva az utja a villamos vasut kiépitésének ezen utvonalon, ahova pedig valószinüleg a közkórházat is épitik.

Kapcsolatosan megemlitjük, hogy a miniszteri kiküldöttektől nyert értesülés szerint a nagyváradi és a várad-velencei vasut-állomások között tervbevett kettős vágány kiépitését bizonytalan időre elhalasztották, a vasutállomás kibővitésével együtt.

A dánosi bünpör.

— *Tanukihallgatások.* —

A tárgyalás negyedik napján a közönség még fokozottabb érdeklődéssel kisérte az izgalmas részletekben gazdag esküdtszéki tárgyalást.

A tárgyaló-termet rogyásig megtöltötte a a publikum, amelynek soraibrn feltünően sok a hölgy.

Körülbelül 10 órakor Rónay Kamill elnök megnyitja a folytatólagos tárgyalást.

Pelle Imre csendőrőrmestert, akinek legnagyobb része volt a nyomozásban, hallgatja ki ma először a biróság. Az elnök kijelenti, hogy a tanu ma csak a cigányoknál talált kendőre vonatkozólag tesz vallomást.

Az elnök: A bünjelek között van egy kendő, Lulugya és Lakatos Sándor neve van benne. Hol találták meg ezt a kendőt.

A tanu: Fabókéknál. A kendő utmutatása irányában kezdtem meg a nyomozást. Megállapitottam, hogy a kendőt Lakatos Sándor küldte Lulugyának a kecskeméti fogházból.

— Fabóék kinek adták oda a kendőt?

— Simon János csendőrörsvezetőnek.

A lipótvári fegyenc.

Lakatos Sándor (Sztojka Tuta apja) áll a biróság elé. Hosszu ideig volt fegyenc Lipótvárott.

Az elnök: Van felesége?

A tanu: Hites feleségem nincs, amolyan volt husz is.

— Ki volt az utolsó?

— A Dola.

— Van gyereke?

— Nekem nincs, hacsak az asszonynak nincs.

Az elnök (felmutatja a tanunak a kendőt) Ismeri ezt a kendőt?

— Már mutatták.

— A maga neve is benne van.

— Hát én nem tehetek róla,

Csetti István lipótvári főfegyőr.

Az elnök: Látta már a kendőt?

A tanu: Láttam, nálunk volt. Az eredeti a kecskeméti fogházban készült, a hasonmása pedig nálunk, a lipótvári fegyházban.

Dr Hevesi Illés védő kérdéseket intéz a tanuhoz. Közben kijelenti, hogy az elnök tárgyalási modora hangulatkeltésre alkalmas.

Az elnök rendreutasitja a védőt és megfenyegeti, hogy eltiltja a kérdezés jogától, ha a birósággal szemben nem viselkedik tisztelettel.

Farkas Pál lipótvári fegyenc. Két és fél évre itélték el lopásért. Amig szabadon volt, ő is a bandához tartozott.

Az elnök: Ismeri a kendőt?

A tanu: Igen. En is csináltam olyat.

Azután elmondja, hogy a kendőt kiküldték a fegyházból.

Kolompár Farkas József két évi fegyház büntetést tölt a lipótvári fegyházban. Amikor belép, Zelfi, az egyik cigányasszony cigányul kiált valamit feléje. Az ügyész megfejti, hogy az asszony tagadásra biztatta a tanut.

Az elnök megbizza Sztojka Párnót, hogy intse nyugalomra a vádlottakat és figyelmeztesse őket, hogy ne beszéljenek cigányul, mert megbünteti őket a biróság.

Kolompár Farkas József ismeri a kendőt. A kecskeméti fogházban készült. Azt nem tudja, hogy Lakatos Sándor küldte a feleségének.

Az elnök a tárgyalást tiz percre felfüggeszti s féltizenkettőkor nyitja meg ismét.

Vatkai János dánosi napszámos a következő tanu. A meggyilkolt Szarvasné unokahuga volt.

Az elnök: Mondjon el mindent, amit tud.

A tanu: A dánosi gyilkosságot megelőző napon láttam a kocsma közelében egy kocsit. Egy cigányember, meg egy cigányasszony volt rajta.

— Látta az arcukat?

— Nem. A férfi magas, vállas ember volt.

— Milyen embernek ismerte Szarvas kocsmárost.

— Jószivü volt, mindig segitett a szegényen.

Rubesch József irsai kocsifényező.

Mint önkéntes tüzoltó, értesült a csárda égéséről. Egy malyi embertől hallotta az esetet. Másnap látott egy kocsi cigányt. Sebesen vágtatva haladtak Bercel felé. A kocsin több cigány volt; az egyik férfi körszakállas volt és kiforditott bélésü sapka volt a fején.

Tillinger Mihályné a következő tanu. Elmondja aznap, amikor a gyilkosság történt, látott néhány asszonyt gyalog a csárda mellett elmenni, akik csigányok voltak.

Szotka Mártonné következik ezután.

Elnök: Azt mondják, hogy magának a Szarvas Terézzel egyenlő formáju fülbevalója volt.

— Igen, egyszerre vettük.

Következő tanu Varga József lenne, de ez a vizsgálat ideje alatt meghalt. Az elnök felolvassa az elhunyt vallomását. Roppant fontos a vallomása, mert ő, a cigányoknál talált revolverről határozottan azt állitotta, hogy az nem volt a szerencsétlenüljárt Szarvas Jánosnál Már az óráról és láncról határozottan azt állitotta, hogy az Szarvas Jánosé volt.

Dr Baumfeld védő fontosnak tartja annak megállapitását, vajjon nem Szarvas János lőtt e először a cigányokra, mert gyakran előfordult, hogy a cigányokkal akiket elkergetett, harcba keveredett.

Kántor Péterné tanu vallomásában elmondja, hogy Szarvasék jó ismerésük voltak nekik.

Vrana István 53 éves puszta-dánosi lakos; a Szarvasné bátyja.

Elnök: Maga látta az égő csárdát?

— Igen!

— Nyitva voltak az ajtók és ablakok.

— Tárva-nyitva volt minden.

— Micsoda ruha volt a holttesteken?

— A leány és a gazda is ingben voltak. Az asszonyon hálórekli volt!

Dr Braunfeld védő: Azt hiszi maga is, hogy cigányok voltak a gyilkosok?

Tanu: Igen, mert aznap délután láttam arra felé cigányokat.

— Hát a cigányok ha betértek, nem szoktak külön pohárból kapni, nem volt külön ivó pohár. (A közönség nevetni kezd.) Ez nem nevetni való, mert a daktiloszkópiai vizsgálaton fog ennek a pernek a kimentele függni.

Tanu: Külön pohárról nem tudok.

Vranya Istvánnét hallgatják ki ezután. Elmondja, amit már az összes szemtanuk egybehangzóan ismételtek, hogy mikép találták a meggyilkolt Szarvas-családot.

Elnök: (felmutatja a még most is véres husvágó kést.) Ismeri ezt.

Tanu: Igen. Ez Szarvaséké volt.

Kalmár Vilma 17 éves, barátnője volt Szarvas Teréznek.

Elnök: Maga azt állitja, hogy látott egy gyanus embert.

Tanu: Igen. Fehér szür volt rajta. Egy kis fiu is volt vele.

Burman Jánosné napszámos asszony: Szarvaséket nem ismerte. Este, naplement után látott két cigány férfit és asszonyt, gyerekekkel a csárda felé menni.

Az ügyész bejelenti, hogy uj terhelő tanu jelentkezett Jónás István személyében. Kéri ennek kihallgatását. Az elnök elrendeli a tanu kihallgatását.

Az uj terhelő tanu.

Jónás István cigányzenész kihallgatta az elfogott cigányok beszélgetését. A cigányok mellett volt elzárva és sok terhelő adatot tud elmondani.

Elnök: Tud valamit az esetről?

Tanu: Igen. Csak egy deszkakeritės választott el a dánosiaktól

Elnök: Hát mondja el a dolgot.

Tanu: Megmondtam neki, hogy én is cigány vagyok. Mindjárt sógornak szólitott. Megkérdeztem tőle, hogy hova tették a pénzt, hogy legalább én, ha kijövök, hát megtaláljam. Megkérdezte tőlem, hogy mennyit kaphatnak, ha elitélik őket. Azt mondtam, 12—20 évet. (Derültség.) Kérdtem, hova rejtette a pénzt? Azt mondta:

— Ot fog ázs rothádni, ahová tettük.

Megkérdeztem, mennyi a pénz, azt mondta:

— Hü — ázs sok vót, eds millió. (Derültség.

Megkérdeztem azután, hogy annak a kis leánynak, aki őket elárulta, Lakatos Rózának vágjam le a nyakát, ha kiszabadultam?

Elnök: Hát azt nem tudja, hogy kivel beszélgetett a deszkakeritésen kereszsül.

Tanu: Ugy hallottam, hogy meg van lőve a lába és hogy sántit. De láttam is őt, amikor bement a cellájába.

Elnök: Megismerné őt? Nézzen körül! —

A tanu körülnéz, rámutat Surányi Mártonra: Ez az!

Surányi Márton (felugrik): Nem igaz, nem

Első szent áldozási EMLÉKKÉPEK, valamint

mindennemü szentképecskék legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben magyar, német, vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **BUZÁROVITS GUSZTÁV** könyvkereskedésében **Esztergomban**. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

igaz! Akkor állni sem tudtam. Beszélnem sem volt szabad.

A tanu aztán elmondja, hogy ezért nem jelentkezett előbb, mert félt, hogy kellemetlenségei lesznek.

Dr, Schwarc védő egy uj védő tanut jelent be, Uray Dezső személyében. Uray a kis Lakatos Erzsikével beszélt még a vizsgálat elején és akkor a kislány az egész ügyről nem tudott semmit. A tárgyalást félkettőkor hétfőre halasztotta az elnök.

UJDONSÁGOK.

* **Püspökünk itthon.** Tegnap este a 7 órakor érkező gyorsvonattal hazaérkezett székvárosába dr *Szmrecsányi* Pál püspök *Brém* Lőrinc udvari papja kiséretében. A püspöknek a délvidéki levegő igen jót tett, ugy hogy a hosszas utazás meg sem viselte s friss erővel jött haza szerető hivei és papsága körébe.

* **Személyi hir.** Dr *Lányi* József, felsz. püspök egyházmegyei tanfelügyelő, ki az elmult héten a debreceni kath. iskolákat látogatta meg, tegnap este hazaérkezett. Ezuttal azonban csak rövid ideig lesz Nagyváradon, a napokban indul Erdélybe, hol három hétig segiteni fog a bérmálásoknál Majláth püspöknek.

* **Ajándékok a Szentatyának.** A pápa jubileuma alkalmából a világ minden tájáról különféle ajándékok, főleg templomtárgyak, kelyhek, miseruhák stb. nagy számban érkeznek a Vatikánba. A magyar katholikusok ajándékait most gyüjti össze a budapesti Oltáregylet s előbb májusban kiállitást rendez belőlük. Remek tárgyak vannak közöttük, Mária Valéria, Izabella és Auguszta főhercegnők, csaknem valamennyi kath. mágnáscsalád, mind készitett valamit a jubileumra. A német katholikusok jubileum ajándékát május hó folyamán fogják átnyujtani. A velenceiek igen művészies kivitelü trónt fognak a Szentatyának átnyujtani.

* **Fehérvasárnap**, Ma, Fehérvasárnapját üli a kath. egyház, annak emlékére, hogy a kereszténység első századaiban a Nagyszombaton megkeresztelt hivek ezen napig fehér ruhát viseltek. A legtöbb kath. elemi iskola növendékei ma részesülnek az első szent áldozásban. A premontrei főgymnasium első áldozói a ma reggeli szent mise alatt járulnak a szent áldozáshoz.

* **A románok husvétja.** A gör. kath. és gör. keleti hivek ma és holnap ünneplik a Megváltó feltámadásának emlékét. A feltámadás ünnepélye ma, vasárnap hajnalban ment végbe, nagy egyházi pompával a Szent László-téri gör. kath. székesegyházban. Harangzugás mellett vonult ki a diszes körmenet, a katonaság diszcsapatjától követve s megkerülték a templomot. A feltámadás szent szertartását dr Radu Demeter püspök végezte, a káptalan és a központi papság segédlete mellett. Ma délelőtt 9 órakor ugyancsak a püspök tartja az ünnepélyes szent misét. — A gör. kel. (holdas) templomban szintén óriási közönség jelenlétében ment végbe a feltámadás ünnepe; a szertartásokat Mangra Vazul püspöki vikárius tartotta.

* **Püspökszentelés Temesvárt.** Dr *Csernoch* János csanádi püspök tegn p székhelyére, Temesvárra érkezett. Püspökké szentelése ugyanott fog végbemenni a székesegyházban május 10 én. A felszentelést *Hornig* Károly veszprémi püspök fogja végezni *Németh* József segédpüspök és *Hosszu* Vazul lugosi püspökkel együtt.

* **Argalács Márk** A premontrei rendnek ismét gyásza van. Mint értesülünk Argalács Márk jászói prior tegnap délután hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt 1853-ban született s életének legnagyobb részét Leleszen töltötte 14 éve lett prior a rendben. Cimzetes prepost is volt. Betegsége egy év óta tart A temetés héttőn lesz, melyre Nagyváradról Kiss Koloss Pál és Novotny S. Alfonz fognak Jászóra utazni. A prior halála mély részvétet keltett a rendben.

* **Megjutalmazott tanitók.** A tanitók idegölő munkájával szemben a közönség mindig nagy elismeréssel szokott lenni és a hatóságok sem zárkoznak el ettől. Az elismerés azonban vajmi kevés honorálás azekért a munkákért, melyeket a tanitó végez. Az elismerésen kivül anyagi, jutalmakat is szokott adni az állam. A jutalmak kiosztására a tanfelügyelő javaslata alapján a közigazgatási bizottság terjeszti fel a tanitók névsorát a miniszterhez. Az idei megjutalmazandó tanitók névsora a következő: *Albisy* Katalin biharpüspöki tanitónő, akit irodalmi szerepléseért terjeszt föl a tanfelügyelő, *Szüts* Sándor borsi, *Debreczeni* József árpádi. *Tolnay* Adám rézbányai, *Cseh* Károly biharnagybajomi, *Huszár* Sándor ottományi. *Löwy* Sámuel derecskei, *Zsuró* Péter cigányfalvi, *Szőke* János okányi, *Pálfy* János biharpüspöki, *Kiss* Gábor okányi, *Bereghy* Ferenc margittai. *Ürögi* Sándor érmihályfalvai. *Hajdu* József kiskereki, *Dobó* Gyula margitai és *Kondocovits* Tódor köröstopai tanitók, kiket hosszas és dicséretes szolgálatuk alapján terjesztette fel a tanfelügyelő illetőleg a közigazgatáai bizottság. A jutalom minden tanitónak 200—200 korona lesz.

* **Jóváhagyott személyi pótlék** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága *Winkler* Lajos közs. polgári iskolai igazgató és *Beleznay* Antal polg. iskolai énektanár részére egyenkint 600—600 korona évi személyes pótlékot szavazott meg. A belügymíniszter a törvényhatóság ezen határozatát jóváhagyta.

* **A villamos sinek célszerütlen elhelyezése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyülésén dr Adorján Emil biz. tag interpellálta a polgármestert a Kossuth- és Kolozsvári-utcai villamos vasuti sinek elhelyezése ügyében s a forgalmi akadályt képező sinek célszerübb áthelyezését sürgette, hogy a kocsik ezeken a forgalmas utcákon kellőleg közlekedhessenek. *Rimler* Károly polgármester e tárgyban tegnap értekezletre hivta össze a városi tanács tagjait s a városi vasuttársaságot, amelynek képviseletében Szmazsenka Ernő és a társulat főmérnöke vett részt az értekezleten. A polgármester vázolta a mostani állapotot, hogy a villamos vasuti sinek elhelyezése miatt a közforgalom akadályozva van. A sineket át kellene helyezni, s a mostani Vignol-sineket Phönix-sinekkel kellene kicserélni. Kossuth-utca aszfaltozása, vagy más anyaggal burkolása esetén legkönnyebb volna áthelyezni s ez esetben a társulat a saját költségén köteles a sineket kicserélni. A sinek kicserélése esetén azonban a vonalrész teherforgalomra nem lenne alkalmas. Egyelőre azonban elég lenne a sinek alkalmasabb áthelyesése, ami 4000 koronába kerülne. Ennek felét a villamos vasuttársaság hajlandó viselni, mig a másik felét a Kossuth-utcai érdekeltség viseli. A Kolozsvári utcán a baptista-templom környékén van a baj. Az itteni szük utat teljesen elfoglalja a villamos s a kocsi-közlekedés állandó veszélylyel s állandó őr alkalmazásával tartható csak fenn. Itt másként alig lehet segiteni, mintha egy pár rozoga házat és nagyon szük telket megvált, esetleg kisajátit a város. Ez esetben a vársáncig kiszélesednék az utca. Legfeljebb néhány méter szélességü bazár-épületet lehetne a sánc szélére épiteni. A tanács megkisérli az érdekelt háztulajdonosokkal az egyezséget s felhivják a villamos vasuttársaságot, hogy mily összeggel hajlandó az utcaszélesités költségeihez járulni.

* **A városi tisztviselők fizetése.** A városi tisztviselők fizetését részben tisztességesen rendezte Nagyvárad városa, azonban a felemelt fizetés egész összegét még nem folyósitotta. Az 1907. évben az 1200 koronáig terjedő fizetésü tisztviselők a felemelt összeg 70 százalékát, a 2000 koronáig terjedő fizetésüek a 65 százalékát s a 2000 koronán felüli fizetésü tisztviselők a felemelt összeg 60 százalékát szavazta meg s igy most már 75, 80 és 85 százalékát fizeti a városi pénztár. A belügyminiszter tegnap küldte le a közgyülés határozatát, a jóváhagyási záradékkal ellátva s igy most az ez évi januártól esedékes összeget kifizeti a városi pénztár, ami 18445 koronát tesz ki.

* **A legujabb szabadkőmüves akció.** Tudvalevő dolog, hogy a szabadkőmüvesség mindenütt igyekszik felkapaszkodni a befolyásos állásokba, hatalmi poziciókba, a hol mód és alkalom kinálkozik a testvéri érdekek hathatós támogatására. Igy tettek az iskolaszéknél; most az ügyvédi kamara választmányára vetették ki a hálót. Az eddigi választmány néhány tagját ki akarják turni s helyükbe páholytestvéreket ültetni. A páholynak ez a terve idejekorán köztudomásuvá lett s az ügyvédi kar komoly elemei határozottan visszautasitják a törekvést. A választmány ilyen, éppen nem kivánatos átalakitása ellen tiltakoznak; a választásnál komoly küzdelmekre van kilátás

* **A megye egy millió koronás kölcsöne.** Biharmegye az épitendő hidak költségeinek fedezetére 1,000,000 korona kölcsön felvételét mondta ki legutolsó közgyülésén. A határozatra három ajánlat érkezett be. Es pedig a »Pesti Hazai Első Takarékpénztár« 50 évre 5·45 százalék mellett a »Pesti Magyar Kereskedelmi Bank« 50 évre 5·45 százalék és a »Magyar Jelzálogbank« 50 évre 5·40 százalékra hajlandó pénzt adni a megyének.

A megyei tisztviselők fizetés rendezése. Biharmegye tisztikara tegnap a küszöbön lévő fizetésrendezés tárgyában érte-

Van szerencsém a n. é. uri közönség szives tudomására hozni, hogy a **tavaszi idényre** a **legdivatosabb angol szöveteim megérkeztek**, melyből a legelegánsabb ruhákat kedvező feltételek mellett készitek.

A. n. é. közönség szives támogatásáért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

KISS ISTVAN, angol uri szabó

Szinház utca 4. (Adorján-palota.)

kezletet tartottak. Az értekezlet bizalmas jellegü volt. Mint értesülünk az országos tisztviselő egyesület legközelebbi gyülésén a megye részéről *Nagy* Márton központi főszolgabiró fogja a biharmegyei tisztviselők álláspontját előadni.

* **Molnár Ákos képviselő felolvasása.** Dr Molnár Ákos országgyülési képviselő ma, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja nagyérdekü felolvasát a londoni magyar kiállitásról. Különösen ajánljuk az érdekes és tanulságos előadást a kereskedők és iparosok figyelmébe.

* **A lokki betétszerkesztés ügye.** Lapunk február 28-án megjelent számában »Miniszteri biztos a megyében« cim alatt egy kis közlemény jelent meg, melyben téves információ alapján azt irtuk, hogy az élesdi járásbirósághoz tartozó Lokk községben keresztülvitt betétszerkesztés tárgyában több lokki ember panaszára az igazságügyminiszter *Rojcsek* Sándor betétszerkesztő birót kiküldte, hogy a panaszok tárgyában a Lokk községre nézve keresztülvitt betétszerkesztés dolgát vizsgálja meg. A közlemény a miniszteri biztos vizsgálatáról referálván, azt állitotta, hogy a miniszteri biztos Élesden az összes betéteket átvizsgálta és a lokkiakat teljesen használhatatleneknek találta. A közlemény a szabálytalan betétszerkesztésért *Szabó* János betétszerkesztő irnokot tette felelőssé és azt irta róla, hogy vizsgálat alá is lesz helyezve. Mindezen téves adatok helyreigazitásául az igazság érdekében a következőket tarjuk szükségesnek kijelenteni: Tény az, hogy Lokk község képviseletében panaszt tétetett az igazságügyminiszternél, hogy a községre nézve teljesitett betétszerkesztés merőben hibásan történt. A panasz mibenlétének megvizsgálásával a miniszter *Rojcsek* Sándor betétszerkesztő birót bizta meg, aki a vizsgálatot a helyszinén a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesitvén, megállapitotta, hogy a községi betétszerkesztés ellen emelt panasz jóformán minden részében teljesen alaptalan. A betétszerkesztő bizottság ugyanis a rendelkezésére állott eszközöket mind kellő mértékben és lelkiismeretesen felhasználta, hogy a zavaros telekkönyvi állapotot tőle telhetőleg rendbe hozza, ami a bizottság lelkiismeretes és gondos munkájának sikerült is. Ami kevés hiba a betétszerkesztéssel elkerülhetetlenül és óhatatlan felmerült, az annyira jelentéktelen és káros következmények nélkül való, hogy az érdekelt tulajdonos által könnyü szerrel orvosolható.

A szigoru vizsgálat eredménye tehát teljes elégtételt ad a lokbiak panaszával meghurcolt betétszerkesztő bizottságnak és magunk is felette sajnáljuk, hogy téves információnk alapján a valóságnak semmiképen meg nem felelő közleményt közreadtuk, amit ezennel a fentiekkel készségesen helyreigazitunk.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara szerdán, április hó 29-én délután fél 3 órakor tartja teljes ülését, mely alkalommal tölti be a Bertsey György lemondásával megüresedett iparososztályelnöki tisztet. Mint értesülünk, az iparosok általános óhaja, hogy elnökünknek *Ovári* Lajos, a nagyváradi iparosság ez a kiváló vezető férfia választassék meg.

* **A leánykereskedés ügye.** A nagyváradi lapokban a Nagyváradon és Biharmegyében üzött nagymérvü leánykereskedésről hozott hirek jobb ügyhöz méltó módon felcsigázták a közönség kiváncsiságát. Kávéházakban majdnem mindenki ezt tárgyalja. Tegnap olyan közlemények jelentek meg a lapokban, s téves vagy célzatos információ után lapunkban is, mintha az egész dolognak semmi alapja nem lenne s a vizsgálatot, illetve a nyomozást be is szüntették volna. Hogy mennyi alapja van a gyanunak, azt természetesen nem tudhatjuk, de arról biztos értesülésünk van, hogy a vizsgálat és nyomozás még *nincsen befejezve.* Továbbá ugy értesültünk, hogy a gyanu alatt álló egyén részére a *napokban is érkezett* Dél-Amerikából több ezer korona.

* **A »48-as Népkör« gyüléseo.** A nagyváradi »48-as Népkör« választmánya ma, (vasárnap) délelőtt 11 órakor (Szent László-tér Zsiga-ház) gyülést tart.

* **A Don Juon őrmester.** Megirtuk tegnap, hogy Luczai Teréz a temetőben öngyilkossági szándékból mellbe lőtte magát s a sérülés következtében élet-halál közt vivódik. Az öngyilkossági kisérletnek egész legenda van a hátterében, amely az egyenruha szerelmi hóditásainak sikereiről számol be s a melynek alapján esetleg még a vizsgálat meglepő dolgokat hozhat felszinre. A leány, aki öngyilkosságot akart elkövetni, menyasszonya volt Balogh Péter honvéd őrmesternek. Az őrmester be is nyujtotta kérvényét a katonasághoz házassági engedély elnyerése végett. A házasságot a leány rokonai, akiknél lakott, ellenezték annál is inkább, mert már ismerték Balogh őrmester előéletét, ami bizony egy csöppet sem vált az ő előnyére. Az ellenzés dacára az a látszata van a dolognak a jelen esetben, mintha az őrmester ragaszkodott volna a leányhoz, mert hónapokkal ezelőtt mindketten morfiumot ittak öngyilkossági szándékból. A morfium azonban nem ártott meg, legfeljebb az őrmester szerelmét ölte meg. Az őrmester ugyanis dacára annak, hogy már házassági engedélyért is folyamodott, mégis Zerindre ment át és ott vizitelt Nagy Mariska gazdasszonynál. Nagy Mariska megtetszett az őrmesternek és jegyet is váltottak. Ez után Balogh Péter házassági kérvényét visszavonta az ezredparancsnokságtól, Luczai Terézt azonban tovább is jegyben tartotta. Balogh őrmester különben már hozzá volt az ilyesmihez szokva, mert előzőleg még két menyasszonyát hagyta a faképnél. Az egyik Csák vendéglősnek volt a nevelt leánya s a másik Virágosi Vilma volt. Erdekes, hogy a tegnapelőtti öngyilkossági kisérletet Luczai Teréz az őrmester revolverével követte el. Ezt a revolvert a leány vette ki az őrmester kabátjából s e cselekedetéről az őrmester tudott is, azonban a revolvert nem vette vissza. Es még ezek után is annyira tudta hitegetni a szegény leányt, hogy az őt ártatlannak tartotta és mindent sógorára háritott. Az ügy még nincs befejezve.

* **Mir?" beszélnek ma Nagyváradon?** A lelet egyszerü, mert hiszen utcán, kávéházban, korzón egyebet se hallani:

— Látta az Edison szinházban a nagyváradi mozgófényképeket? Milyen remek! Milyen eleven a korzó, hogy rá lehet ismerni az emberekrel Es a gyönyörü Körös részlet? A Bémer-tér? A városháza, a kispiac? No és mit szól milyen felséges mozgókép a Vilmos huszárok gyakorlata?

Hát az Edison szinház szerencsés ideájáról, a nagyváradi mozgóképekről beszélnek, a melyek a tegnapi bemutatón meglepően nagy sikert arattak. Folyton zsufolt házak előtt adják a pompás uj müsor csattanóját a nagyváradi képek, melyet ma és az egész héten is előadásra kerülnek az Edisonban. ez Előadások ma délután 3-tól 6-ig félhelyáruak, 6 órától rendes előadások. Pénztárnyitás délelőtt 10 órakor. A nagyváradi mozgóképek az Edison minden előadásán láthatók.

* **Szerelem a falun.** A szerelem a városban akármilyen eredeti és akármilyen szines is, mégis csak a természetben a szabadabb légkörben nagy. Ott van meg benne a szép, a romantikus, hisz ott lehet a legközvetlenebb mert ott nem illat nélküli müvirágok s villamos ventillatorral tisztitott levegő környezi az embert és aztán ott nem is a legujabban feltalált kártalan festék varázsol piros szint a lányok arcára. Csak ott, a szabad mesterkéletlen természetben szép és nagy a szerelem. Ezt mondja *Csanai* Károly hosszupályi fiatalember is, aki egy dusgazdának a fia. Ez a fiatalember szerelmes már évek óta *Telégdy* Jolán leányzóba, aki viszont szerelmes a legénybe. A házasságot azonban a fiu szülei ellenzik sőt azzal fenyegették meg, hogy ki fogják tagadni őt ha elveszi feleségül a leányt. A fiu azonban nem rettent vissza a fenyegetéstől és tovább is megmaradt Telegdy Jolán szerelmes vőlegényének. Sőt, hogy a világ rossz nyelvét is elnémitsa törvénynsen feleségül fogja venni a leányt. Tegnap kérvényt adott be a kihirdetés alól való felmentés iránt, amit kedvezően intézett el az alispán. Es a legény büszkén mondta az engedély kézhez vétele után:

— Most napszámból élünk, de becsületesek maradunk, megosztán szeretjük is egymást. Ugy-e Joli?

x MOLNÁR H. Bémet-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x Arról értesülünk, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság a Magyar kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, géposztályát lényegesen kibőviti és legujabban elvállalta az Első losonci mezőgazdasági gépgyár kitünő hirnevü vetőgép gyártmányainak, valamint pedig az Osztr. Magyar Államvasutak resicai gépgyárából származó ekéknek és egyéb talajmivelő eszközöknek kizárólagos eladását.

* **Gondos szülőknek** igen sok keserüséget okozott eddig, hogy étvágytalan, gyengébb gyermekeiket képtelenek voltak kielégitően táplálni és erőhöz juttatni. Hála az orvostudomány haladásának, ezen nehézségét most végkép megszüntette egy korszakos magyar találmány: az »Energin« csukamájolaj csokoládé,

Agárdi István mázoló és butorfestő

az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkésziteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy suly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkivül nálam házi szükséglethez kivánandó szinekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemü közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusitott, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

189

Tisztelettel **Agárdi István,** mázoló és butorfestő.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fiu tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

melyet a legtöbb gyermek csemege gyanánt kér, nemcsak hogy feltünően fokozza az étvágyat, de rendkivüli tápértéknél lényegesen hozzá is járul a szervezet gyarapitásához.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Vasárnap délután: János vitéz, este: Vig özvegy.

Hétfő: Boszorkány. (Márkus Emma mint vend.)

Kedd: Nászinduló. (Márkus Emma mint vend.)

Szerda: Nóra. (Márkus Emma vendégfellépése.)

Csütörtök: Varázskeringő.

Péntek: Vig özvegy (uj szereposztással.)

Szombat: Nagymama (uj betanulással.)

Vasárnap d. u.: Milliárdos kisasszony, este: Két házasság.

—

A szinügyi bizottság ülése.

A szinügyi bizottság tegnapi ülésén a jövő heti rendes müsoron kivül a nyári szinkör épitésének ügye is szóba került s a polgármester olyan felvilágositást adott, amiből remélni lehet, hogy a nagyváradi nyári szinkör épitése még a nyár elején megvalósitható. Ez nagy fordulatot ad Nagyvárad szinészetének, mert nemcsak megmenti a társulatot a nyári vándorlástól, de anyagilag is biztositja a társulat fenntartását.

A szinügyi bizottság különben a társulat uj szervezéséről, az uj tagokról még nem nyilatkozott, de azt máris konstatálni lehet, hogy a bizottság nagyobbára meg van elégedve az uj szervezéssel s az uj tagok szerződtetését eléggé szerencsésnek tartja.

A szinügyi bizottság ülesén dr. *Hoványi* Géza elnöklete alatt Mezey Mihály. Rimler Károly, Harmathy Károly, dr Pácz Sándor, Beczkay Lajos, Stark Gyula, Kőszeghy József. dr. Moskovits József, Furicskay Barna jegyző és Erdélyi Miklós szinigazgató voltak jelen.

A legutóbbi ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után elnök bemutatta a szinigazgató által május hónapra kitüzött darabok müsorát a következőkben:

Két házasság társadalmi szinmü, amelyben a szerző: Oroszi Csicsery Adrienne is fellép; — Tanitónő, Bródy Sándor szinmüve; — Három feleség, Lehár darabja; — Gyermek, Abonyi Arpád szinmüve; — Sevillai nők kongresszus, uj operett; — Igazság, uj szinmü; — A biboros, olasz szinmü; — Nagymama; — Loute Varázskeringő; — Dollár királynő.

A müsort a bizottság elfogadta.

Erdélyi Miklós szinigazgató bejelentette, hogy *Márkus* Emilia müvésznő három estén hétfőn április 27-én és a két következő nap vendégszerepel rendes helyárakkal, bérletszünetben. A müvésznő a *Boszorkány*, *Nászinduló* és *Asszony* darabokban lép fel.

A bejelentést a bizottság tudomásul vette.

Az ujonnan szerződtetett tagokról most még korainak tartotta a bizottság, hogy nyilatkozzék, hanem erre nézve majus hóban ujból összejön a szinügyi bizottság.

Bejelentette még a szinigazgató, hogy Erdős Alice komikát szerződtetési célból felléptteti.

Elnök ezután a nyári szinkör ügyére vonatkozólag intézett kérdést a polgármesterhez.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy a kultuszminiszter a terveket felülvizsgálás végett áttette a kereskedelemügyi miniszterhez, ahonnét, csekély észrevételekkel már visszaküldték azokat a kultuszminiszterhez. Sürgöny utján kérte a gyors elintézést s reméli, hogy néhány nap alatt a jóváhagyás leérkezik s a pályázatot az épitkezésre kiirhatják.

A bizottság a polgármester felvilágositását örömmel vette tudomásul s elnök azon nézetének adott kifejezést, hogy ha az igazgató oly szerencsésen vezeti a nyári szezont, mint azt a télinél tapasztalták, az eredmény nem marad el.

Erdélyi Miklós kijelentette, hogy a nyári szezonra teljesen uj müsort állitott össze.

Az ülés ezzel véget ért.

—

Bob herceg.

Szép arccal, ügyes mozdulatokkal, kellemes hanggal, elegáns tánccal csak jól lehet játszani Bob herceget. *Batizfalvy* Elzában mindezek a jó tulajdonságok teljes mértékben megvannak természetes tehát, hogy Bob hercege is jól sikerült alakitás volt. *Kassay* diszkrét, elegáns komikummal játszotta Pomponiuszt, a holló legendáját nagyon szépen énekelte. Deésy is sok derültséget keltett Hajnallal együtt.

Valamit azonban nem hagyhatunk szó nélkül. Már csaknem türhetetlen, hogy a közönség folytonosan a karzatról részeg kocsisok közbeszólásait s a földszinti állóhelyről izléstelen gyermekek pisszegéseit kénytelen eltürni. A rendőr tisztikar és legénység mindig szép számmal van képviselve a szinházban s az ingyen jegyek és napidijak fejében ügyelhetnének arra, hogy a közönség zavartalanul élvezhesse az előadást.

—*ő.*

—

Márkus Emma, mint vendég. Hétfőn, kedden és szerdán lép föl a Szigligeti szinház közönsége előtt Márkus Emma, a magyar szinmüvészet büszkessége, mint vendég. Legjobb szerepeit fogja Nagyváradon eljátszani. Hétfőn Sardou Boszorkányának Zóraydaját, kedden Bataille Nászindulójának fő női szerepét, amelyet ő az egész kontinensen legnagyobb müvészettel ad és szerdán Ibsen legmélységebb nőalakját, a világhirü Nórát mutatja be a nagyváradi közönségnek az ő csodálatosan egyéni előadózsenijével,

TÁVIRATOK.

Sikkasztó képviselő.

Budapest, ápr. 25. Három hóval ezelőtt egy országgyülési képviselő igen nagy anyagi zavarban szenvedett. Adósságai között legnagyobb volt egy budai szálloda tulajdonosánál lévő tartozása, mely 110000 koronát tesz ki. Akkor az volt kombinációba véve, hogy a képviselő gazdagon fog nősülni, ez azonban nem sikerült. A füstbe ment házasság után a hitelezők nyugtalankodni kezdtek. A képviselő ellen tegnap feljelentés érkezett a rendőrségre. E szerint a feljelentés szerint a képviselő egy nagykereskedőtől 3 váltót vett át s azokat a saját részére leszámitoltatta s erről a kereskedőt nem értesitette. A váltó lejárat s a kereskedőtől követelték annak kifizetését, amit természetesen a kereskedő megtagadott. A képviselő ellen megindult az eljárás. A képviselő jelenlegi holtartózkodása ismeretlen.

Elhelyezett tanárok.

Székesfehérvár, ápril 25. A székesfehérvári főreáliskolában Szabó Dezső és Boromissza Jenő tanárok között a mult hónapban felekezeti viszálykodás miatt pisztoly párbaj volt. A tanárokat a vallás- és közoktatásügyi miniszter most elhelyezte Székestehérvárról. Boromissza Jenőt Versecre és Szabó Dezsőt Nagyváradra helyezte a miniszter.

Pénzhamisitó olasz gróf.

Páris, ápr. 25. Boulogne-sor-Merben letertóztatták Maschetti grófot volt olasz tisztet és feleségét. Mindkettőjüket pénzhamisitással vádolják. Lakásukon, Enghienben, sok hamis pénzt találtak. Azt hiszik, hogy Londonban és Marseillében cinkostársaik voltak.

Agyonlőtt albánok.

Berlin, ápl. 26. Korfuból jelentik: Egy Korfuból elindult bárkán több albán ember, akinek nem volt utlevele, titokban partra akart szállni. A parton felállitott csapatok rájok lőttek és a bárkán levő emberek közül 5 embert megöltek.

Róma, ápr. 25. A »Tribuna« azt a feltünést keltő, de még meg nem erősitett hirt közli, hogy a görög rendőrség Korfuban 50 albánt letartóztatott, akik Patrászból jöttek és fegyvert és dinamitot vittek magukkal. Husz albánnak sikerült egy bárkán elmenekülni, de egy görög hajó üldözte őket és tizenegyet közülök megölt, a többit pedig elfogta.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradi Kath Legényegylet választmánya ma, vasárnap délután 5 órakor ülést tart, saját helyiségében.

Igazságszolgáltatás.

Elitélt rágalmazók.

Pozsonyból jelentik, hogy a Tisza István grót ellen megjelent rágalmazó cikkek tárgyában a tárgyalást az esküdt bíróság befejezte. Az ügyész a kérdések megtétele után elmondta vádbeszédét, melynek kifejtette, hogy Tisza körrendeleteit a szocialisták magatartása provokálta. Weltner pedig egynesen arra hivta fel a népet, hogy a rendeletek ne tartsák meg.

Az Érmelléki Kereskedelmi Rèszvénytàrsaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A vádbeszéd után a védő az egyenlőség jelszavát hangoztatva kérte védence felmentését. A vád- és védbeszédek elhangzása után az esküdtek meghozták verdiktjüket, melyben Weltner Jakabot 2 rendbeli rágalmazás vétségében és Schwarcz Gábort 3 rendbeli rágalmazás vétségében mondták ki bünösnek.

Az esküdtek határozata alapján a bíróság Weltner Jakabot 3 havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre, Schwarcz Gábort pedig két havi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre itélte.

Az ügyész Schwarczra vonatkozó itélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

—

Engöm a röndér visz be . . .

Mérhetetlen keserüség forrongott a mult év novemberének egy szép napján *Herczeg* József kisürögdi gazdának a lelkében. Bánat dulta keble fájdalmának a csillapitására jó adag valódi »Kisüsti«-vel gyakorlatilag buzgólkodott a »le az alkohollal« szép jelszavának a megvalósitásán. Miután világfájdalmát eképpen becsillapitotta virágos hangulatban ballagott haza felé. Útközben neki tévedt özv. Steiner Éliásné aradiuti szatócsüzlete kirakatának, amelylyel egy kis nézet eltérésbe keveredett, ugyanis sem ő, sem a kirakat nem tágitott, mig végre az okosabb, azaz a gyöngébb engedett s a kirakat darabokra tört.

Fizetésről persze hallani sem akart az üvegesek pártfogója, sőt az előhivott Csete István és Kerekes József rendőröket holmi jófajta nyakleves ekkel kecsegtette. Az ügy a büntető biróság elé került, amely a tegnapi nap folyamán *Ember* Géza biró elnöklete alatt tartott tárgyalásán Lázár Márton ügyész vád- és Veiszberger Lipót védbeszéde után 3 havi fogházra itélte a renitens atyafit.

A védelem az itélet sulyossága miatt felfolyamodással élt a kir. itélőtáblához.

NYILTTÉR.

—

A legjobb kutyakalács volt és marad a **Fattinger** féle **Kutya-Kalács**, mely az összes e fajta tápszerek közül a legjobb összetételü és táperejü. **50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisqnit** kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld **Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-futterfabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első dij.** A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (50)

— Ma reggel óta — a Hotel de Londresban lakunk. Mama az imént irt neked a követséghez — ah, még egy ausztriai! — amint a közelgő Siegburgot észreveszik. — Hisz Róma valóságos segélytelepe Bécsnek. Mondjátok csak, ki volt az a vén kártyavetőné, a kihivó leánynyal, ki mindkettőtöket oly erősen lefoglalt?

Ezelatt az egész Wolniczky-csoport — a mama igen lekötelezően, Sláva oly büszkén, mint a megtestesült belvederi Apollo, — a szép lányok mellett elhaladva, a Via Condotti felé tart.

Egyszerre a Wolniczka megáll.

— Egészen elfeledtem Sempály grófot felkérni, szerezne nekünk belépti jegyeket a nemzetközi művészünnepélyhez! — kiáltja, homlokára ütve, azzal megfordul, nyilván azon szándékkal, hogy az elmulasztottat kipótolja s csupán Vladimir de Matuschowsky erélyes határozottságának köszönheti Sempály, hogy egy ujabb rohamtól megkiméltetik.

VIII.

A Pinción vagyunk — öt és hat között — azaz azon órában, a midőn a zene játszik a nagy terrásszon, a honnan a naplementét lehet nézni, a mint St. Péter mögött leáldozik s a hol a jó társaság naponta találkozni szokott.

Az esthajnal izzó szinei aranyfénynyel hintik el a porondot, sárgás ragyogással villan meg az egyenruhák sárga rézgombjain és a zenészek hangszerein s fémcsillogásu sávolyokat fest a zenekar mögötti nagy vizmedence hullámaiba. Hosszu, fekete árnyak fekszenek végig a gyepen; a pálmák, Yukkafák és százados tölgyek csodás szárnyalatokkal emelkednek le a majd piruló, itt-ott már halványuló, esti égboltozatról.

A Pinció árnyas sürübb zöld helyeit a társaság rendesen kerülni szokta; itt az emberiség csak négy különös osztályával találkozunk: nevelőnőkkel, dajkákkal, gyermekekkel és papokkal.

A papoknak minden fajtája képviselve van itt; előkelő monsignorék, finom metszetü arccal, katonailag feszes magatartással és elegáns, jól ápolt kezekkel; szerzetesek, kiknek nagyszakállu, kopasz feje, a barna csuhából derülten kandikál elő; — a seminaristák egész csapatai, minden elképzelhető szinbe öltözve, nyulánk, magas, szikár alakok, éretlen zöld arcokkal . . .

Ezektől csupán egy lombfátyol által elkülönitve, Róma divatvilága tolong és sürög-forog . . . A római társaság fényes fogatokban, a külföldiek többé-kevésbbé chic bérkocsikban, melyek közé bizony nem egy számozott és számozatlan egy-lovu is belefurakodott. A kocsitömeg egyre sürübbödik, a római előkelőség egyre szélesbbedő folyamként árad el a Borghese kerttől a Piaza del popolón át a dombon.

A Pinció tetején a kocsik megállapodnak; — as ismerős urak hódolatteljesen közelednek, a hölgyek egyik kocsiból a másikba társalognak át, vidám, a beavatatlan sokaság előtt érthetetlen s rejtélyes kis megjegyzéseket téve. A Pinció körül elterülő kertekből édes illatok szállnak fel.

Mélyen alant Róma terül el, az örök város s zürzavaros ház és rom-tengerét uralva, komor méltóságban, még a távolban is a naplemente fényétől körülfolyva, Szt.-Péter temploma emelkedik ég telé.

Ilsenbergh grófné szép fogata Vulpini hercegné mellett áll, a Jatinsky család pedig megoszlott.

Ilsenbergh grófné mellett hanyag-barátságosan mosolyogva Jatinska grófnő támaszkodik a párnák közzé.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

—

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, április 25.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.		—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, április 25.

Buza okt.	50 kilogrammonként		11.81
Buza ápr. 1908	—	—	8.51
Rozs ápr.	—	—	12.57
Zab ápr.	—	—	9111
Tengeri máj. 1908.	—	—	7.32

—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. április 25.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földtelherment. kötvény 4. sz.			92.—
Horvát-szlavon földtelherment. kötvény			95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön			185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön			140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti	részvény		695.50

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6320—1908. szám.

Hivatalos hirdetmény

a védhimlő oltásról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhirré teszi, hogy az 1887 évi XXII. t. cz. s ezzel kapcsolatosan a m. kir. belügyminiszter által 1887 évben 40180 sz. a. kiadott körrendelet értelmében a város területén hivatalból, ezközlendő védhimlő oltásokat a városi tiszti orvosok folyó évi május 3-ik napjától kezdve minden vasárnap délelőtt reggel 9—11 óráig Ujváros, Kert-utca 9. szám alatt a tüzoltó laktanya nagytermében fogják megtartani.

Felhivom ennélfogva a város közönségét, s különösen a szülők, kereskedők és iparosokat, hogy a még be nem oltott vagy ujra oltásra kötelezett gyermekek illetve tanoncokkal a jelzett helyen és időben megjelenni annál is inkább szigoru kötelességüknek ismerjék, mivel ellen esetben az idézett t. cz. 11. §-a alapján 2-től 100 koronáig terjedhető pénzbüntetésben marasztalom őket.

Nagyvárad, 1908. évi április 15-én.

Gerő,
r. főkapitány.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerüen, legujabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készitek, javitok és szerelek mindennemü **gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket.** Elvállalom **nyomdai gépek** javitását is felelősség mellett.

A nagyérdemü közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szőba és szalon berendezések, mindennemü modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Uj katonai és polgári szabóság.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Körös-utca 22. szám alatt minden igényt kielégitő

katonai, polgári és papi szabó műhelyt

nyitottam, hol mindennemü szakomba vágó munkákat a legujabb divat szerint a legjobb kivitelben készitek el.

Egyenruhák átalakitását és tisztitását felelősség mellett **a legjutányosabb árban** vállalok el.

A közönség szives támogatását kéri

tisztelettel

HEICZER FERENC,

szabómester.

Uj fényképészeti és festészeti müterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kivánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház) **megnyilt.**

Mütermében készit:

Platin képeket

Aquarelleket

Olajfestményeket

és régi képek után uj másolatokat.

Elsőrangu kivitel!

Szőlő-oltványokat

szállit, *fajtiszta sáyáért jótállva* legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbizhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**

Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó-, mint irásbelileg bizonyságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbizhatóságáról. 24

Nagyváradi sör.

Értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy az ujonnan gyártott

márciusi söreim

most kerülnek forgalomba. Valóban finom kellemes izü sörök megfelelők a legkényesebb izlésnek. A márciusi sörök már ős idők óta a sörértők kedvence és gyártmányom e tekintetben versenyez a legelsőrendü minőségekkel. Ez alkalommal ajánlom SZT. LÁSZLÓ MALÁTASÖRÖMET, mely a világhirü bajor sörök mintájára készült. Söreim kaphatók eredeti gyári töltésben minden kereskedésben. A n. é. közönséget kérem ezen helyi gyártmányu söreimet, melyek a legelsőrendü gyártmányokkal versenyképes előnyben részesiteni annál is inkább, mert az jutányosan beszerezhető és nem fizet annál reklám cimeket drága pénzen.

Kitünő tisztelettel

KRAUSZ BÉLA.

Kapható minden elsőrangu vendéglőben és kávéházban.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,

Nagypiac-tér,

(Andrényi-palota.)

Védjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csuznál és meghülése-knél,** bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegyzéssel és a **Richter** cégjegyzéssel ellátott **dobozba** van csomagolva. Ára üvegekben K—.80, **K 1.40** és **K 2.—** és ügyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész **cs. kir. udapest.**

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz",

Prá ában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

BENZINMOTOROK

kőolaj-üzemre is alkalmasak, gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, teljes malomberendezések, talajmivelő eszközök, stb. stb

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRÚT 32.

Hirdetések a legjutányosabb árban vétetnek fel e lap kiadóhivatalában.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyváradi lat. szert. püspökség közhirré teszi, hogy az 505|1523|1600 holdnyi mezőkeresztesi birtokát a rajta levő épületekkel 1908. május hó 18-án (hétlőn) délelőtt 10 órakor, zárt irásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson 1910. január 1-től kezdődő hat (6) évre haszonbérbe adja.

A birtokmüvelési ágak szerint következőleg oszlik meg: szántó 436|1465|1600 hold, rét 56·400|1600 h., legelő 1·795|1600 h., nádas 1·1029|1600 h., földadó alá nem eső terület (tanya) 9·1034|1600 h.

A jelenlegi haszonbérlőnek joga van az ugarfordulóból 1909-ben 1100 négyszögölével számitott 100 holdat őszivel bevettetni s a termést 1910-ben learattatni és a helyszinén elcsépeltetni. Ezt az uj bérlő minden kártérités nélkül türni tartozik.

Pályázók tartoznak ajánlatukat kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik s elfogadják; továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül, mely az ajánlat elfogadása esetén biztosi ékul szolgál, csatolni.

Az uradalom fentartja az a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Ajánlatok 1908. május 18. napjának délelőtt 10 óráját a nagyváradi lat. szert. püspökség jószágigazgatóságához (Nagyvárad, Rákóczi-ut 33|18. sz) nyujtandók be, ahol a részletes feltételek megtudhatók.

Nagyvárad, 1908. április 21.

Erős Rezső, s. k.
jószágigazgató.

Pénz.

Olcsó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
27 Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyitása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKO-féle szabadalmazott**

gőzfejlesztő készülékkel.

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyitó gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és igy mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, roszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágositással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szivesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. **6 tallérbe kerül.** 1—150
Egészségi cipők, valamint izzadtság szivó talpbetétek is itt kaphatók.
Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

Élő virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok, ünnepi koszoruk, gyászkoszoruk, felirattal vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászjelképek, szivkeresztek, horgony keresztek stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármily alkalomra, szép berlini papirtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban **rózsa** és **kamélliák** 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájuak, a legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszoruk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal diszitve 1—3 frtig.

Babérkoszoruk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2 forinttól 10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei mükertészet és rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemü kertészeti cikkekből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállittassék. Rendelésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvéttel küldetnek.

LEGRÉGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség b. figyelmét felhivni fővárosi mintára berendezett **molykár elleni megóvó és biztositó vállalatunkra.**

Elfogadunk nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket szőnyegeket stb. azokat saját mühelyünkben kijavitva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kivánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet és raktár tüz és betörés ellen biztositva van.

Becses pártfogását kérve, kiváló tiszlelettel

Zboray Gyula és Társa

szücs üzlete, Fő-utca 7. sz.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszeben) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsönöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½ 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9**, ki egyszersmind bővebb felvilágositást is nyujt.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és mülakatos mühelye

Elvállal épületvasalást, vizvezeték berendezést villanyvilágitási, closett- és fürdőszoba-fölszerelést, épület- és sirrács készittést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemü gépek javitását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utcza 35. sz. a.

BUZIÁSI PHŐNIX ASVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.

KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZÜ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,

RENDKIVÜL ÜDITÖ ASZTALI VIZ.

ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógymódra használva, vese- és hólyagbalyoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hugykő- és fövényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásunak bizonyult. — **Prospektust kivánatra küld a forráskezelőség:**

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán

A közös katonai jótékeny célokra szánt

XXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.390 nyereményt** tartalmaz **készpénzben 513.580 korona** összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1908. május 14-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a. továbbá a lottógyüjtódékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kisérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakaritást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa ***darabja 5 kor.*** 60 gyertyásé ***5 kor. 50 fill.***

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemü ***izzólámpa különlegességek***, fényképészlámpák, ugyancsak **5** százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épitett nagy

csillr-raktárunkat

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

½ lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

villamos világitási

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514. Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. Telefon 742

Hitelt nyujt váltóra, folyószámlára, értékpapirra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számitva. (Betét kamat-adót a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozditása céljából forgalomba hozta **Selfmen-féle takarék perselyeit,** melyek már is nagy népszerüségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztositó intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztositó Intézet, mint szövetkezet vezérképviseletét.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3·10 m. hosszu teljes férfiruhához (Kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarnt stb. stb, gyári árakon küld a mint megbizható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az **előnyök,** a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen **Siegel-Imhof** cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Mintahü, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Uj 100 koronás

I. FERENCZ JÓZSEF

jubilleumi aranyérem napi árfolyamon kapható

a „Magyar Bank"

részv. társaságnál.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővitettük

és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számitunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készit:
izléses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és **mosóárukban,** ugyszintén **tavaszi női felöltők** és **tafft kabátokban megtekintse.**

Szebbet, jobbat, divatosabbat sehol olcsóbban nem kap mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi »Koechlin«-féle levartimok à 42 kr., **1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650** méter szines és fekete tafft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles tafft flihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.

Struc boák, selyem alsók, japán övek 27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalnemüekben

a régi elismert **szolid minőségek** és **árak.**

Nagybecsü pártfogást kérüuk:

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Fröhlich János

hentes- és mészáros üzlete

Rákóczi-ut (Rimanóczy palota.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy igen tisztelt vevőim kényelmére számos oldalról megnyilatkozott óhaj következtében üzletembe a

marhahust

is bevezettem, s azt **folyó év február 1-től kezdve** szintén árusitom. — A n. é. közönség további szives támogatását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Fröhlich János.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!

Legjobb szépitőszer a

Földes-féle MARGIT CRÊME

Páratlan és csodás hatásu.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Pár nap alatt biztosan eltávolit **szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser)** és minden más bőrbajt. **Kisimitja a ráncokat és az arcot fehérre, simává varázsolja, üdit ós fiatalit.**

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hölgypor (3 szinben) **1.20** kor., **Margit-szappan 70** fill., **Margit-fogpép 1** kor., **Margit-arcviz 1** kor.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.

Postán utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készitő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Kapható Nagyváradon: Eleier József, Gross [illegible] Sándor, Leszner Alfréd, Molnár Lajos, Nyiri György, Rozvány György, Vadász drog., Berger Illatsz.

Nyomatott a Szent László-nyomdában, Nagyváradon.